

Motion till riksdagen 2024/25:1460

av Tobias Andersson m.fl. (SD)

Kapitalförsörjning och riskkapital

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inriktningen för den statliga riskkapitalfinansieringen med högre grad av prioritering av mindre, nystartade tillväxtföretag samt styrning mot de förkommersiella faserna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översikt och kartläggning av de näringspolitiska insatserna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att offentligt stöd till näringslivet inte konkurrerar med privat riskkapital och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av goda förutsättningar för privat riskkapital och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att effektutvärdera det offentligas stöd till näringslivet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa förekomsten av bidragsentreprenörer och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för personaloptioner i nystartade företag och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att beräkningen av avgiftsunderlaget för investeringssparkonton återställs till den ursprungliga nivån vid införandet och tillkännager detta för regeringen.

Statlig riskkapitalfinansiering

De olika offentliga stöden till det helt, eller delvis, privata näringslivet är svåröverblickat. Det återfinns en uppsjö av olika aktörer (exempelvis Energimyndigheten, Tillväxtverket, Almi och Vinnova) som erbjuder olika former av stöd som bidrag, krediter, lån och riskkapital med mera. Stöden är ofta tänkta att vara marknadskompletterande och stötta i de förkommersiella faserna innan privata investerare kliver in. På pappret låter det fint men i praktiken har det resulterat i stora slukhål för skattemedel, marknadssnedvridning, offentlig konkurrens mot privat kapital och rena bidragsentreprenörer. Denna kritik bygger inte minst på de granskningar på området som kommit från till exempel Riksrevisionen och Myndigheten för Tillväxtanalys men också från enskilda forskare.

Mot denna bakgrund är det viktigt att statligt stöd, inte minst riskkapitalfinansiering, riktas mot förkommersiella faser med fokus på mindre nystartade tillväxtföretag. Det är samtidigt av vikt att all form av statlig riskkapitalfinansiering följs upp och utvärderas för att säkerställa att de genererar resultat utan att snedvrیدا konkurrensen på marknaden – annars ska de avskaffas. Därutöver behöver en översikt, en löpande kartläggning, av näringspolitiska insatser i Sverige tas fram, för att bland annat identifiera överlapp av näringspolitiska insatser – något som Tillväxtanalys har efterfrågat.

I den utsträckning olika former av offentliga stöd till näringslivet ska återfinnas måste de med andra ord komplettera, inte konkurrera med, det privata kapitalet. Därutöver krävs att det går att mäta och fastställa dess effekt – forskningsinstitutet Ratio med flera har konstaterat att företagsstöd genererar en låg eller oklar utväxling. En ytterligare problematik på området är att alternativkostnaden för att söka offentliga stöd är lägst i de bolagen med lägst produktivitet varför det finns incitament för just dessa att söka offentliga medel. Därför behöver åtgärder vidtas för att säkerställa att inte genom offentliga stöd till näringslivet finansiera rena bidragsentreprenörer. Detta kan motarbetas genom effektutvärderingar och kartläggningar vilket vi förespråkat ovan men även av en tydligare samordning av stöden som idag kommer från olika aktörer.

Privat riskkapital

Privat riskkapital är en grundförutsättning för svensk tillväxt och i förlängningen svenskt välstånd och välfärd. Sverige har en historia av en stark riskkapitalbransch som möjliggör utveckling av svenska företag, innovationer och tekniker.

Sverigedemokraterna vill även i framtiden se goda förutsättningar för riskkapitalbolag att verka i Sverige och för utländskt riskkapital att investeras i Sverige. Den mediala debatten på området är dock olycklig då riskkapital stundvis framställs som någonting negativt eller skadligt. Det finns ett enormt behov av nyinvesteringar i Sverige, inte minst i kölvattnet av pågående omställning, varför privat riskkapital är viktigt.

Det har i omgångar, exempelvis runt 2012 och 2017, pågått juridiska dispyter mellan riskkapitalbolagen och Skatteverket om vilken form av beskattning som ska råda för så kallad ”carried interest” – 3:12 eller inkomst av tjänst. Vi menar att marknaden mår bra av långsiktighet varför återkommande förhandlingar i förvaltningsdomstol är olyckligt. Denna fråga har aktualiserats på nytt i närtid när Skatteverket önskat upptaxera delägare i riskkapitalbolag, någonting som drivit både företag och ägare ut ur Sverige. Mot denna bakgrund ser vi positivt på den av regeringen tillsatta utredningen ”Uppdrag att se över beskattningen av inkomster som härrör från särskild vinstandel (Fi 2024:E)”. Vi kommer att följa utredningens arbete och verka för en välfungerande riskkapitalmarknad i Sverige oaktat beskattningsform.

Sverige äger

Svenska folket ska vara ett ägande folk. En betydande del av svenskarnas förmögenhet är uppbundet i offentliga och privata fonder inom främst pensionssystemen. För gemene man är dessa tillgångar deras främsta finansiella tillgång och de flesta har i övrigt ett relativt begränsat finansiellt kapital. Sverige skiljer sig här ifrån andra länder i att en så stor del av kapitalet är bundet i olika fonder, vars investeringar inte är tillgängliga för de mindre företagen. För företagandet i Sverige utgör detta ett hinder då det finns ett samband mellan den privata förmögenhetsbildningen och volymen av egenföretagande.

I en rapport från Företagarna framkommer att nästan 70 procent av finansieringen vid företagsstarter och expansion av nya företag utgörs av eget kapital.

Sverigedemokraterna vill därför genom informationsåtgärder och ekonomiska incitament stimulera till ökat ägande av svenska företag samt ökade investeringar i nystartade och befintliga mindre bolag.

Bättre villkor för personaloptioner

Villkoren för personaloptioner behöver förbättras, främst i nya innovativa företag med hög risk, vilket kan förbättra kapitalförsörjningen. I ett företags tidiga skede kan det vara svårt att knyta till sig rätt kompetens, vilket ofta är intimt sammankopplat med lönebildningen och således ytterligare ökar behovet av finansiering.

Kapitalförsörjningen i nystartade företag innebär redan idag ofta ett hinder som resulterar i att många potentiella innovationer inte når ända fram.

Finansieringsproblemen i bolagens tidiga faser skulle dock delvis kunna avhjälpas av bättre villkor för personaloptioner, där den anställde får ta del av eventuella framtida vinster. Sålunda behöver företagen inte erbjuda lika hög lön, men anställda får ett extra incitament att bidra till företagets framgångar. Vi vill därför att förutsättningarna för personaloptioner förbättras i nystartade företag.

Investeringsparkonto

Investeringsparkontot (ISK) infördes som en schablonbeskattad sparform 2012. Det är angeläget att skattereglerna underlättar för enskilda småsparare att ha ett aktivt sparande, vilket kan minska byråkratin vid deklaration. Det finns många moment vid direkta investeringar som utgör ett hinder eller svårigheter vid exempelvis aktiesparande, såsom nyemissioner, fondemissioner och inlösenförfarande. Det är bra med ett brett aktiesparande i befolkningen, delvis för att stärka sitt privata finansiella kapital men även för landet som helhet med ett högt inhemskt ägande av bolag som främst verkar i Sverige. När investeringsparkontot infördes var det inget av de åtta nuvarande partierna i riksdagen som hade någon annan uppfattning för hur schablonintäkten från investeringsparkontot skulle beräknas. Detta lär ha varit en tydlig signal till de småsparare som öppnade kontot, om att det fanns långsiktiga förutsägbara regler för hur deras innehav skulle beskattas och under vilka former det skulle ske.

I budgetpropositionen för 2016 valde däremot den rödgröna regeringen att endast fyra år efter införandet ändra förutsättningarna för sparformen och tillförde ett strafftillägg om 0,75 procent av hela avgiftsunderlaget. Något som får betraktas som ett direkt svek mot landets småsparare då man kort efter införandet ändrar förutsättningarna för sparformen. För de småsparare som exempelvis nu skulle vilja återgå med sitt sparande till en vanlig aktiedepå som en konsekvens av att långsiktiga förutsättningar saknas, de tvingas nu till att avyttra samtliga värdepapper då värdepapper inte kan flyttas ut från investeringsparkontot. Skattereglerna kring beräkningen av

avgiftsunderlaget ska återställas då statsfinanserna tillåter det till de regler som gällde vid införandet 2012 och som även utgjort grundförutsättningen för de flesta som öppnat ett investeringssparkonto. En åtgärd som är angelägen för att uppvisa trovärdighet kring långsiktiga förutsättningar i denna investeringsform inför landets småsparare.

Tobias Andersson (SD)

Eric Palmqvist (SD)

Josef Fransson (SD)

Mattias Bäckström Johansson (SD)

Jessica Stegrud (SD)

Johnny Svedin (SD)